

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 673/2014-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o. Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 976/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. (ďalej

len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 976/2009.

Návrhom na vykonanie exekúcie z 15. júna 2001 sa pôvodný veriteľ – Slovenská sporiteľňa, a. s., Tomášikova 48, Bratislava (ďalej len „pôvodný veriteľ“ alebo „pôvodný oprávnený“), domáhal vymoženia pohľadávky v sume 32 474 Sk (1 077,94 €) s príslušenstvom priznanej rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 10 C 137/1995 proti povinnému v 1. rade J. H., povinnej v 2. rade N. B. a povinnému v 3. rade M. B. (spolu ďalej len „povinní“).

Zmluvou o postúpení pohľadávok z 15. decembra 2010 postúpil pôvodný oprávnený sťažovateľovi pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého exekučného konania. Na tomto základe sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania.

Okresný súd uznesením č. k. 5 Er 976/2009-28 z 12. marca 2012 pripustil do konania vstup sťažovateľa na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd „*po dobu dlhšiu ako 15 mesiacov nezabezpečil právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia*“, preto okresnému súdu zaslal 14. júna 2013 žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným.

Okresný súd na predmetnú žiadosť nereagoval, preto sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), na ktorú okresný súd reagoval upovedomením z 22. novembra 2013, v ktorom uviedol, že „*Vašu sťažnosť na nekonanie súdu dostatočne plynule pri doručovaní zásielky považujem za dôvodnú, keďže medzi jednotlivými úkonmi súdnej tajomníčky pri opätovnom doručovaní uznesenia sú veľmi dlhé časové obdobia, čo však je spôsobené zaťaženosťou exekučného oddelenia, čo znemožňuje vo všetkých veciach konať plynulo.*“

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Súčasný protiprávny stav spočíva v tom, že Okresný súd síce pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak nevykonal plynule opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným, čím predmetné uznesenie do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Sťažovateľ sa týmto postupom Okresného súdu dostal do právneho stavu neistoty, z dôvodu prietáhov v konaní spôsobenými prvostupňovým Okresným súdom. Táto skutočnosť má za následok aj stav, kedy exekútor nemôže ďalej vykonávať úkony potrebné na vymoženie pohľadávky v prospech skutočného veriteľa, ktorým je aktuálne sťažovateľ. Konanie o rozhodovaní čiastkovej otázky právneho nástupníctva na strane oprávneného, trvá od 15. 02. 2012, t. j. už vyše dvoch rokov.

Sťažovateľ má za to, že doterajšia dĺžka konania o tejto čiastkovej otázke je ovplyvnená iba nečinnosťou Okresného súdu, ktorý adekvátne nereaguje na žiadne písomne doručené podania sťažovateľa. Následky tejto skutočnosti, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je práve ochrana zákonnosti, vyvoláva v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu a najmä bráni uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, v pozícii nového veriteľa, a to aj napriek tomu, že je držiteľom exekučného titulu. Jeho postavenie oprávneného z exekúcie vedenej pod sp. zn. 5 Er/976/2009 (EX 158/2001), je vo vzťahu k exekútorovi závislé od rozhodnutia Okresného súdu, na ktoré je naviazané aj reálne uspokojenie jeho pohľadávky a tým aj vymožitelnosť jeho súdom už raz priznaného práva. Sťažovateľ považuje nečinnosť Okresného súdu za vážny zásah do svojich majetkových práv a nevidí žiadnu inú možnosť ako sa domôcť nápravy, okrem podania sťažnosti na ústavný súd.

Sťažovateľ sa aktívne domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní a vyčerpал všetky adekvátne prostriedky, na nastolenie právnej istoty svojho postavenia v predmetnom spore, majúc na mysli žiadosť zo dňa 14. 06. 2013, ako aj sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 06. 11. 2013. Do dňa podania tejto sťažnosti na ústavný súd, t. j. do dňa 30. 06. 2014, ubehlo už celkom 12 mesiacov od prvotného úkonu sťažovateľa, ktorým sa na Okresnom súde Piešťany domáhal nápravy nečinnosti Okresného súdu. Hoci Okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak skutočnosť, že predmetné rozhodnutie doposiaľ nie je právoplatné a vykonateľné bráni tomu, aby sťažovateľ mohol uplatňovať právo, vyplývajúce z exekučného titulu. V

tejto súvislosti si dovoľujeme upozorniť, že Okresný súd spôsobuje sťažovateľovi stav právnej neistoty a najmä nemožnosť domôcť sa uspokojenia svojich majetkových, a už skôr judikovaných práv. Sťažovateľ je a aj bol v priebehu celého konania pripravený poskytnúť akúkoľvek súčinnosť, ktorú by Okresný súd vyžadoval na rozhodnutie o podanom návrhu na zmenu účastníka konania, no do dnešného dňa nebol k ničomu vyzvaný.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er/976/2009 porušil základné právo [sťažovateľa] zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj... právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

Okresnému súdu Piešťany v konaní, vedenom pod sp. zn. 5 Er/976/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

[Sťažovateľovi]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,00 Eur..., ktoré... je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Piešťany je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 340,89 €... v lehote pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že prieťahy v napadnutom konaní mu spôsobujú *„trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky... V tejto sume sťažovateľ zohľadnil najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 7/00, III. ÚS 100/01, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 224/2012). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99, IV. ÚS 224/2012).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu na účely predmetného prerokovania sťažnosti zistil, že 16. februára 2012 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na pripustenie jeho vstupu do konania na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného. Okresný súd uznesením č. k. 5 Er 976/2009-28 z 15. februára 2012 pripustil, aby do konania vstúpil sťažovateľ na strane oprávneného na miesto pôvodne

oprávneného. Okresný súd vyzval 13. marca 2012 sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na návrhu pôvodného oprávneného na zmenu súdneho exekútora. Sťažovateľ doručil 25. mája 2012 svoje podanie, ktorým oznámil, že trvá na návrhu pôvodne oprávneného na zmenu súdneho exekútora.

Dňa 21. mája 2012 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka pre povinného v 3. rade s poznámkou, že adresát zomrel.

Dňa 12. júna 2012 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka pre povinnú v 2. rade s poznámkou, že zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote. Dňa 14. augusta 2012 sudca dal pokyn, aby sa opäť doručovala zásielka. Tento pokyn bol realizovaný 4. januára 2013. Dňa 10. januára 2013 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka pre povinnú v 2. rade s poznámkou, že adresát je na uvedenej adrese neznámy. Okresný súd následne doručoval zásielku 10. apríla 2013 povinnej v 2. rade, ktorá sa ako nedoručená vrátila okresnému súdu 17. mája 2013 s poznámkou, že zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote, a tiež po ďalšom opätovnom doručovaní sa zásielka s rovnakou poznámkou vrátila 26. júna 2013.

Dňa 17. júna 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa – žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným, ktorým žiada urobiť príslušné opatrenia, napr. doručiť uznesenie povinným, ustanoviť im opatrovníka, alebo rozhodnúť o tom, že písomnosti sa im budú doručovať uložením v spise.

Dňa 16. septembra 2013 sudca dal pokyn na doručovanie zásielky prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru B... Tento pokyn bol realizovaný 11. novembra 2013. Dňa 2. decembra 2013 bolo doručené podanie Okresného riaditeľstva Policajného zboru B., obvodného oddelenia Policajného zboru D..., v ktorom sa konštatovalo, že na uvedenej adrese nie je menovka s menom povinnej v 2. rade, žiadne ďalšie informácie o jej pobyte sa nepodarilo zistiť.

Dňa 10. decembra 2013 dal sudca pokyn na zisťovanie, či povinná v 2. rade nie je vo výkone trestu odňatia slobody.

Dňa 21. januára 2014 okresný súd zisťoval pobyt povinnej v 2. rade výzvou pre Mestský úrad B..., ktorý podaním doručeným 3. februára 2014 oznámil, že povinná v 2. rade je v evidencii voličov evidovaná na adrese Nejedlého 23, Bratislava. Tento údaj bol potvrdený aj ohlasovňou pobytu z mestskej časti B...

Dňa 13. mája 2014 okresný súd vyzval Miestny úrad B... – ohlasovňu pobytu (matriku), aby uviedol adresu trvalého pobytu povinnej v 2. rade.

Uznesením č. k. 5 Er 976/2009-53 z 2. júla 2014 okresný súd ustanovil povinnej v 2. rade opatrovníka, ktorý následne prevzal 22. septembra 2014 uznesenie okresného súdu z 12. marca 2012 o zmene účastníkov konania.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 976/2009.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

Zo sťažnosti sťažovateľa a zo súdneho spisu vyplýva, že konanie vo veci návrhu na pripustenie vstupu sťažovateľa do konania na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného trvá dva roky a sedem mesiacov. Okresný súd pripustil vstup sťažovateľa do konania na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného 12. marca 2012. Okresný súd následne doručoval toto uznesenie účastníkom konania s tým, že sa nepodarilo

doručiť zásielky pre povinnú v 2. rade, zásielku pre povinného v 3. rade sa nepodarilo doručiť z dôvodu, že tento účastník konania zomrel. Okresný súd následne vykonal šetrenie na zistenie pobytu povinnej v 2. rade, opakovane doručoval zásielku pre tohto účastníka konania, a to aj prostredníctvom polície. Po neúspešných pokusoch o doručenie okresný súd uznesením z 2. júla 2014 ustanovil povinnej v 2. rade opatrovníka. Ústavný súd konštatuje, že v tomto období okresný súd postupoval v napadnutom konaní v zásade plynulo a jednotlivé úkony vykonával priebežne bez výraznejších prietáhov. Ojedinelé obdobia nečinnosti nepresiahli 6 mesiacov.

Za rozhodujúce považuje ústavný súd to, že okresný súd vyvinul úsilie na doručenie zásielok s uznesením z 12. marca 2012 s tým, že pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa mu podarilo dosiahnuť nápravu sťažovateľom namietaného stavu. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že predmetné uznesenie z 12. marca 2012 prevzal opatrovník povinnej v 2. rade 22. septembra 2014, čím bola splnená podmienka pre nadobudnutie právoplatnosti uznesenia o zmene účastníkov konania. Právoplatnosťou tohto uznesenia okresného súdu získa sťažovateľ procesné postavenie oprávneného v napadnutom exekučnom konaní.

Z uvedeného vyplýva, že v postupe okresného súdu v napadnutom konaní sa nevyskytli výraznejšie obdobia nečinnosti. Možno konštatovať, že okresný súd v zásade vyvinul primerané a cielené úsilie smerujúce k doručeniu uznesenia, ktorým sa rozhodlo o zmene účastníka konania na strane oprávneného. Námietku sťažovateľa o tom, že okresný súd mal vykonať iné opatrenia – napr. ustanoviť opatrovníka časovo skôr, možno akceptovať len čiastočne. Občiansky súdny poriadok dáva možnosť konajúcemu súdu zvoliť viaceré opatrenia, pričom konkrétny výber príslušných procesných opatrení, ich načasovanie a postupnosť je vecou úvahy súdu. Jeho úlohou je dbať na procesné práva a povinnosti všetkých účastníkov, preto je tiež potrebné, aby konajúci súd zisťoval pobyt účastníkov konania. Rozsah a intenzita takéhoto šetrenia je v zásade vecou úvahy súdu, je ovplyvnená konkrétnymi okolnosťami predmetnej veci s tým, že by malo ísť o efektívne a vecne vykonávané šetrenie. Až takéto šetrenie súdu umožňuje záver o tom, či pobyt účastníka je neznámy a či možno takému účastníkovi ustanoviť opatrovníka, prípadne

rozhodnúť o tom, že písomnosti určené tomuto účastníkovi sa budú doručovať uložením v súdnom spise.

Zo súdneho spisu takto možno urobiť záver, že po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch a po podaní sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy okresný súd prijal opatrenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany základného práva sťažovateľa. Zo súdneho spisu vyplýva, že uznesenie okresného súdu o zmene účastníkov konania prevzal opatrovník povinnej v 2. rade ako posledný z účastníkov, čím sa splnila podmienka pre nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia a pre to, aby sťažovateľ získal procesné postavenie oprávneného v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého ak sa náprava vo veci sťažovateľa zabezpečí v rámci všeobecného súdnictva, tak ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva (m. m. I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08), pričom v okolnostiach posudzovaného prípadu táto skutočnosť zakladá aj dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní.

Ústavný súd takto dospel k záveru, že v danom prípade intenzita zistených pochybení v postupe okresného súdu nesignalizuje skutočnosti, ktoré dávajú možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2014